

SUVAITSEMATTOMUUS-SUUNTAANKO?

(Pieneksi vastapakinaksi „Ääni maaseudulta“ nimimerkin kirjottamaan:
Mihin suuntaan.)

Kuukausia olin taas kierrellyt maaseuduilla näkemässä ja kokemassa todellista kurjuutta ja köyhyyttä sekä valenimistä „köyhälistökurjuutta“ joskin suurimmaksi osaksi sain nähdä ajantuottamaa ylellisyyttäkin, tyytyväisyyttä hivenen verran ja joskus onnenkin hymyn. „Kurja köyhälistö“ raharikkaana, röyhkeänä tuhlassa satunnaisia saaliitaan ja luokkarajojaan huusi selvemmiksi huolimatta huomenesta. Ohi meneväkö ajan kuva? Ehkä.

Rauhaan ja lepoon talvikausitöilläni saavuin pikkukaupungin keskelle ja ensimmäiseksi rauhan, suvaitsevaisuuden tervehdykseksi osui käteeni pragmatistinen hyökkäysartikkeli: Mihin suuntaan.

- Eikö osuuskansan jako riitä?
- Vieläkö teosofienkin liike?

Artikkelin kirjottaja, niin lämmin tunteinen teosofian tutkija kuin näyttää olevankin, on samalla saanut agitaattori-humua ja voimakasta tunnekuohua sosialismin yksipuolisuudesta, että on unohtanut itsensä ja antanut tunteilleen sanojen soivan muodon nuottien asemasta, lainaten Marxin, Kautskyn, Bebelin, Engelsin nimet ja näennäisen järkisiteisyyden varmuutenaan, kuten tunneihmiset yleensä, ja kauniin sosialismihaaveensa hurmassa vaatii teosofista liikettä suunnattavaksi määrätyn utilistisen puoluetistelun palvelukseen, – teosofisen liikkeen, joka juuri perusopeis- saan ja määritelmässään itse on asettunut puhtaasti epäkäytännöllishyötypolitiikan ulkopuolelle, vapaana tutkijaseurana totuuden etsimistä varten, vapauttaen ja auttaen jäsenilleen täysin vapaan vallan personallisille harrastuksille ja valtiollisille kuin myös uskonnollisille mielipiteille.

Jos tutkijoista, s. o. teosofiseen seuraan lukeutuvista, sosialismi vie sosiaalisten kysymysten ja maailmanparannusihanteiden parempaan, nopeampaan ratkaisuun kuin muut valtiolliset (sillä sitä kai kirjoittaja Ääni maaseudulta tarkoittanee ja takaa ajaa sosialismilla) ryhmittymiset, niin kaikkein vähimmin teosofia ja teosofiseen seuraan lukeutuvaisuus sitä estää, pikemmin päinvastoin.

Rehellisyys itseään kohtaan puolue-etuisuuksien edellä, ja relatiivinen totuusrakkaus kullekin on säilytetty, kuten täytyykin olla liikkeellä, joka tahtoo sulkea syliinsä kaikkia ajattelevia, tutkivia mieskohtaisen ja yleisen totuuden etsijöitä.

Olen aiemmin vaatinut, että meillä teosofinen työ suunnattaisiin suomalais-kansalliselle pohjalle, ja koettanut vaatimattomasti osoittaa, että meillä on, jos sillekin suunnalle työnnytään, entispohjaa Kalevalassamme hakematta sitä itämailta, „salatieteilijän sanakirjatta“, jos niin tahdotaan artikkelin kirjoittajaan yhtyen sanoa; mutta tällä en suinkaan ole tahtonut, että teosofia meillä tehtäisiin yhtä tai toista valtiollista tai taloudellista puoluesuuntaa edistäväksi ja minkään esiintyvän ryhmän sosiaalisten kysymysten tutkijaksi, kun näen, että kaikki puolueet tahtovat kukin omalla tavallaan ratkaista koko kansan eikä vaan jonkun luokan onneksi päivän kysymyksenä olevat taloudellisetkin probleemit.

Teosofia kansallisella pohjalla Kalevalan taustaa vasten kehitettynä ja siitä juonnettuna ei ensinkään tulisi vierasperäiselle pohjalle, kuten sosialismin syliin solutettuna, vaan pysyisi yhä edelleen puhtaasti aatteellisena ja henkisenä työalana, jolta pohjalta yksilöt toimintaelämänsä vaikutteet imisivät.

Teosofiset totuudet ollen yleismaailmallisia esiintyvätkin siksi myös Kalevalassamme merkillisillä vastaavaisuuksilla myöhemmänkin ajan elämässä, joten siis Kalevalan jumalviisauden todistajana on kuin onkin teosofia eikä päinvastoin.

Juuri tuo vastaisuus myöhemmälläkin ajalla esiintyviin elämänilmiöihin, kuin myös yhtäpitäväisyys kaikkien aikojen, maiden ja kansojen syvempien filosofisten ajatusten kanssa antaa aiheen yhdistää Kalevalan totuudet salatieteeseen, samalla kun ne myös antavat tieteellis-taiteellisen totuudenrakkautta, P. E:n sanastoa käyttäkseni, tutkijalle ja tuo teosofian lähemmäksi, kotoisemmaksi.

Tosin teosofia näinkin tulisi ja jäisi ulkopuolelle oma- ja ulko-kohtaista hyötyperiaatteellista „totuudenrakkautta ja etsimistä“, vaan suuntautuisi täydellisesti entisien teosofisien oppi- ja saatujen totuuskäsitteiden kannalle, antaen kullekin vapaat kädet toimintaelämänsä liittämiseen yhteen tai toiseen puoluesuuntaan, vaatimatta mitään *ehdotonta uskoa* minkään puoluevärin liehuviin totuuksiin ja vallanpyyteisiin, enempää kuin itsensä yksilölle selventämiin totuusjyväsiin.

Ainoa vaatimus on sillä puolueettomuus arvostelussa ja rehellisyys itseensä ja toisiinsa nähden eli yhdellä sanalla: suvaitsevaisuus.

Jos teosofinen liike johdettaisiin sosialismin uomaan ja veljeysihanteeseen, niin mitä veljeyttä siitä olisi odotettavissa nykyaikana sosialismin sylissä kuin muidenkaan puolueyhmiien hoimenissa, kun sosialismin tunnustajat eivät ainakaan katannossa enempa kuin muutkaan puolueyhmiat tunnusta ja näytä veljeyttä ulkopuolella ryhmakuntansa, – jos sen tekevät keskuudessaankaan.

Näin ollen pysyttäisiin sekä henkisesti että katannollisesti entisen kristillismaterialismin kuuliaisina oppilaina, kun sitä vastoin teosofia näin kuin se on (kuin myöskin Kalevala-taustaisena) vapauttaa tutkijansa aatteellishenkisesti, ja jossain määrin katannollisestikin panee pyrkimaan totuutta toteuttamaan syntymä syntymän perästä.

Jahka näin saadaan idealistinen sosiaalutilanne luoduksi, on aika silloin tullut sillekin sosialismille, jonka ihanteen ainakin jotkut minunkin seuraani sattuneista toivovat ja uskovat siintavassa vuosituhantisessa tulevaisuudessa kehkeytyvaksi.

Silloin olen ensimaisia jarkisyillakin, enkä vaan tunneryopyssa toimimaan katannossakin teosofisosialistina, – tai yhtä hyvin minä idealistisena silloin esiintyvänä porvaripuoluelaisena – sillä kaikissa taloudellisissa ryhmittymissä olen nyt jo näkevinäni saman aurinkoihanteen siemenen – yksilö onnen, josta kurjuus on kaukana.

Ehkäpä silloin on jo saavutettu teosofisessa kirjallisuudessakin kerrottu sosiaalinen onnentila, kun ihmisistä on tullut aatteisiin ja henkisiin asioihin pääpainon asettavia totuuden palvojia.

Meidän aikaamme on teosofinen liike ehdottomasti säilytettävä aivan ulkopuolella kaikkia ryhmittymisia vapaana tutkijaseurana ja liittona puhtaasti henkisien arvojen etsintää varten, liittona, jossa suvaitaan kaikkia ja kaiken värisiä ihmisiä ja kunnioitetaan jokaista rehellisenä totuuteen pyrkijana.

Yksi monista.

(Tietäjä 1916 Marraskuu N:o 11, s. 411-413)